

Sygn. akt: I ACa 544/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wincenty Ślawski
Sędziowie:	SSA Małgorzata Stanek (spr.) SSA Krystyna Golinowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2013r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. R.**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł.**

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 marca 2013r. sygn. akt I C 1009/11

1. oddala apelację;

2. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata K. G. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę 166,05 (sto sześćdziesiąt sześć i 5/100) zł. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 544/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 marca 2013r. w sprawie z powództwa T. R. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w Ł. o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni, Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo i orzekł w przedmiocie wynagrodzenia pełnomocnika powoda z tytułu pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

(wyrok k. 92)

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny co do zasady podzielił i przyjął za własne, a z których wynika, że w dniu 24 maja 2011r. Rada Nadzorcza pozwanej spółdzielni podjęła uchwałę

w sprawie wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu powoda ze względu na zadłużenie z tytułu nieuiszczonych opłat za lokal. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że zadłużenie lokalu nr (...) w Ł. przy ul. (...) wynosi 2.015,89 zł, powiększone

o wyroki 18.229,25 zł i koszty sądowe 3.784 zł oraz odsetki 3.628,08 zł. Powołano się nadto na ustaloną i nie kwestionowaną opłatę miesięczną za lokal w wysokości 335,98 zł. Powód został pouczone o prawie odwołania do Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni lub Sądu wraz ze wskazaniem sposobu i terminu.

O terminie posiedzenia Rady i zamiarze podjęcia uchwały powód został powiadomiony w dniu 12 kwietnia 2011r.

Powód nie stawił się na posiedzeniu Rady ani nie poinformował o przyczynie niestawiennictwa.

Uchwałę Rady doręczono powodowi w dniu 10 czerwca 2011r.

Na podstawie badania z dnia 12 maja 2011r. powód przedstawił w Sądzie Rejonowym dla Łodzi - Widzewa zaświadczenie o niemożności stawiennictwa w Sądzie w sprawie VIII C 150/11 z udziałem pozwanej Spółdzielni w dniu 17 maja 2011r. ze wskazaniem przewidywanego czasu niezdolności do stawiennictwa do 30 lipca 2011r.

Powód od 2006r. posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Powód przebywał w szpitalu od dnia 29 stycznia do 8 lutego 2011r.

Od września 2007r. powód korzysta z posiłków w Domu (...)w Ł. przy ul. (...).

Pismami z dnia 16 września 2010r. i 15 marca 2011r. powód zwracał się o możliwość ratalnej spłaty zadłużenia, na co spółdzielnia nie wyraziła zgody, z uwagi na toczącą się sprawę sądową.

Powód pozostawał w sporach sądowych z pozwaną Spółdzielnią co do wysokości należnych na rzecz Spółdzielni opłat czynszowych, w szczególności w zakresie opłat CO. Prawomocnymi od dnia 22 października 2012r. wyrokami z dnia 30 marca 2012r. (VIII C 58/12) oraz z dnia 6 kwietnia 2012r. (VIII C 35/12) Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi zasądził od powoda na rzecz Spółdzielni z tego tytułu kwotę 8.178,25 zł oraz 2.072,24 zł.

W dniu 17 maja 2012r. przeciwko powodowi zapadł nadto w Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa prawomocny nakaz zapłaty VIII NC 5690/10 na kwotę 10.051 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 września 2010r. i kosztami procesu 2.492 zł.

Powód prawidłowo wezwany na rozprawę w dniu 4 marca 2013r. nie stawił się bez usprawiedliwienia. Od listopada 2012r. nie kontaktował się także ze swoim pełnomocnikiem.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy oddalił powództwo, stwierdzając jego bezzasadność.

Sąd Okręgowy doszedł bowiem do wniosku, że fakt umiarkowanego stopnia niepełnosprawności powoda, korzystania przez niego z opieki społecznej, czy posiłków

w Domu (...)nie zwalniają powoda z obowiązku wnoszenia opłat w związku

z posiadaniem spółdzielczym lokatorskim prawem do przedmiotowego lokalu mieszkalnego, tym bardziej, że uchybienia powoda w ponoszeniu wskazanych opłat dotyczyły nie tylko pojedynczych miesięcy, ale kilku lat. Natomiast formułowane przez powoda zarzuty błędnego naliczenia zaległych opłat nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym szczególnie, że zadłużenie w kwocie łącznie przekraczającej 20.000 zł zostało stwierdzone powołanymi, prawomocnymi tytułami egzekucyjnymi - nakazem zapłaty

i wyrokami Sądu. Nadto nawet jeśli powód kwestionował zasadność podwyższenia poszczególnych opłat, to nie zwalniało go to z obowiązku wnoszenia opłat w dotychczasowej, niekwestionowanej wysokości.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska powoda, jakoby kwestionowana decyzja Spółdzielni o wygaśnięciu przedmiotowego prawa powoda była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, zaś postawa powoda była usprawiedliwiona.

Natomiast odnosząc się do formalnego zarzut braku możliwości stawiennictwa powoda na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 24 maja 2011r., z uwagi na stan jego zdrowia, Sąd Okręgowy uznał, że nawet gdyby przyjąć, iż skoro powód przedstawił zaświadczenie, że nie mógł się w tym samym okresie stawić w Sądzie, można było domniemywać, że to samo dotyczyło posiedzenia Rady, to przeprowadzone postępowanie dowodowe i tak nie wykazało, żeby stawiennictwo powoda na posiedzeniu w dniu 24 maja 2011r. miało istotny wpływ na treść kwestionowanej decyzji Rady. W szczególności powód nie wykazał, jakie nowe okoliczności - których pozwana wcześniej nie знаła - mogłyby być na tym posiedzeniu przedstawione. Poza tym powód nie wykazał, żeby po prawomocnym zakończeniu spraw VIII C 58/12 i VIII C 35/12 ponowił propozycje ratalnej spłaty stwierdzonego, znacznego zadłużenia. Zaś odmowa zawarcia ugody nie może być co do zasady uznana za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, w szczególności gdy nie są znane warunki ugody.

(uzasadnienie k. 93 - 96)

Powód zaskarżył powyższy wyrok apelacją w całości, zarzucając naruszenie zarówno prawa:

I. procesowego, tj.:

- 1) art. 230 kpc, art. 232 kpc, 233 §1 kpc, art. 285 kpc i art. 316 kpc, poprzez wadliwą i wybiórczą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego - wbrew zasadom doświadczenia życiowego i wskazaniom wiedzy oraz logicznemu rozumowaniu - co w konsekwencji doprowadziło do dokonania wadliwych ustaleń faktycznych, co do tego, iż kwestionowana uchwała, w przedmiocie wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w Ł., przy ul. (...) odpowiada prawu;
- 2) a także nietrafne przyjęcie, że stawiennictwo powoda na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 24 maja 2011r. nie miałyby istotnego wpływu na decyzję Rady, w sytuacji gdy powód miałby możliwość poinformowania Rady o swojej sytuacji zdrowotnej, osobistej, materialnej oraz przedstawienia propozycji ratalnej spłaty zadłużenia, co mogłoby spowodować zmianę jej decyzji;
- 3) nienależytą ocenę okoliczności, że pozwana Spółdzielnia nie wykazała, iż podjęta uchwała jest zgodna z postanowieniami statutu;
- 4) niezasadne przyjęcie, że odmowa zawarcia ugody przez Spółdzielnię nie może być uznana za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, w szczególności, gdy nie są znane warunki ugody w sytuacji, gdy pozwana Spółdzielnia co najmniej dwukrotnie odmówiła przeprowadzenia jakichkolwiek rozmów ugodowych, zatem powód nie miał możliwości przedstawienia swojej propozycji ugody;
- 5) nienależytą ocenę okoliczności, że powód podejmował próby zawarcia ugody ze Spółdzielnią w celu spłaty zadłużenia, a Spółdzielnia nie wyrażała zgody na takie rozwiązanie;
- 6) nieustosunkowanie się Sądu I instancji do zarzutów zgłoszonych w pozwie, odnośnie naruszeń prawa, jakie miały miejsce przy podejmowaniu uchwały;
- 7) wreszcie naruszenie art. 328 § 2 kpc, poprzez niewskazanie i niewystarczające wyjaśnienie podstawy prawnej zaskarżonego rozstrzygnięcia;

II. jak i prawa materialnego, tj.:

1) art. 11 ust. 1¹ pkt 2 w zw. z art. 11 ust. 1³ ustawy z dnia 15 grudnia 2000r.

o spółdzielniach mieszkaniowych w zw. z art. 24 ustawy z dnia 6 września 1982r. - Prawo spółdzielcze (t.j. Dz.U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.) poprzez ich niezasadne niezastosowanie i bezpodstawne przyjęcie, że przedmiotowa uchwała podjęta w dniu 24 maja 2011r., w przedmiocie wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w Ł., przy ul. (...) odpowiada prawu w sytuacji, gdy Spółdzielnia nie wykazała, iż na dzień jej podjęcia istniały ku temu podstawy prawne, a zatem uchwała jako przedwczesna powinna zostać uchylona;

2) art. 24 ustawy z dnia 6 września 1982r. - Prawo spółdzielcze (t.j. Dz.U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.) w zw. z art. 11 ust. 13 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez jego nietrafne niezastosowanie i przyjęcie, że wygaśnięcie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego było zasadne i zgodne ze statutem Spółdzielni, mimo że pozwana Spółdzielnia nie złożyła statutu, zatem nie wykazała, aby podstawa podjęcia skarżonej uchwały była zgodna ze statutem Spółdzielni;

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę kwestionowanego wyroku i uwzględnienie zgłoszonego powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi

I instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

(apelacja k. 99 - 103)

W odpowiedzi na apelację pozwana Spółdzielnia wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k. 109 - 110)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Podniesione w zgłoszonym środku odwoławczym zarzuty obraży zarówno prawa procesowego, jak i materialnego są chybione, gdyż uwadze skarżącego zdaje się umykać zasadnicza w sprawie okoliczność – której powód zresztą nawet nie kwestionuje – tj. stwierdzone powołanymi, prawomocnymi tytułami egzekucyjnymi zadłużenie z tytułu opłat w związku z przysługującym powodowi lokatorskim, spółdzielczym prawem do rzeczowego lokalu mieszkalnego.

Mając zatem na uwadze, że jednym z fundamentalnych obowiązków każdego lokatora – członka spółdzielni mieszkaniowej jest ponoszenie należnych opłat w związku

z posiadaniem lokalem, o czym explicite stanowi art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1222), a statut pozwanej Spółdzielni nie może być sprzeczny z powszechnie obowiązującym prawem, to bez względu na konkretną treść poszczególnych postanowień statut pozwanej Spółdzielni (§ 79 ust. 1), nie ulega wątpliwości, że w myśl art. 11 ust. 1¹ pkt 2 cytowanej ustawy pozwana mogła podjąć decyzję o wygaśnięciu przysługującego powodowi prawa. Powołany przepis stanowi bowiem, że Spółdzielnia może podjąć uchwałę o wygaśnięciu spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego z następujących przyczyn:

- jeżeli członek pomimo pisemnego upomnienia nadal używa lokal niezgodnie z jego przeznaczeniem lub zaniedbuje obowiązki, dopuszczając do powstania szkód, lub niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców albo wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali (pkt 1), lub

- jeżeli członek jest w zwłoce z uiszczeniem opłat, o których mowa w art. 4 ust. 1, za 6 miesięcy (pkt 2).

Tym bardziej, że niezależnie od powoływanych przez powoda okoliczności dla usprawiedliwienia swoich zaległości w opłatach na rzecz Spółdzielni, zarówno postawa, jak i uchybienia powoda w wywiązywaniu się ze zobowiązań członkowskich miały charakter długotrwały i permanentny, o czym dobitnie świadczy skala stwierdzonej zaległości.

W tym stanie rzeczy pozwana Spółdzielnia wprawdzie mogła, ale nie musiała podejmować z powodem kolejnych pertraktacji ugodowych szczególnie, że co do zasady odmowa zawarcia ugody nie stanowi nadużycia prawa (art. 5 kc), co trafnie podniósł Sąd

I instancji. W tym kontekście należy podkreślić, umykającą uwadze powoda okoliczność, że pozwana wielokrotnie musiała wcześniej występować przeciwko powodowi na drogę sądową w celu dochodzenia i egzekucji swoich wierzytelności, a w konsekwencji – choćby z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego – wobec postawy życiowej powoda oraz gołosłowności jego deklaracji w przedmiocie regulowania zaległych i przyszłych należności, nie mogła budzić zdumienia ani Sądu I, ani II instancji odmowa podjęcia przez pozwaną Spółdzielnię negocjacji, czy zawarcia ugody. Tym bardziej, że powód nie wykazał, żeby po prawomocnym zakończeniu spraw VIII C 58/12 i VIII C 35/12 ponowił propozycje ratalnej spłaty stwierdzonego, znacznego zadłużenia.

W tym miejscu należy podnieść, że wobec zawartego w art. 11 ust. 1³ cytowanej ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych odesłania w zakresie uchwały o wygaśnięciu spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego do stosowania odpowiednio przepisów ustawy z dnia 16 września 1982r. (t.j. Dz. U. z 2003, Nr 188, poz. 1848 ze zm.) Prawo spółdzielcze o uchwale o wykluczeniu członka ze spółdzielni (art. 24), Rada Nadzorcza pozwanej Spółdzielni powinna była odpowiednio sformułować treść kwestionowanej uchwały, stwierdzając nie tyle wygaśnięcie określonego prawa powoda do przedmiotowego lokalu, co dokonując jego wykreślenia z rejestru członków Spółdzielni, względnie wykluczenia spośród członków Spółdzielni – w przypadku stwierdzenia zawinionego, uporczywego działania na szkodę Spółdzielni. Z treści spornej uchwały wynika tymczasem – wbrew twierdzeniom pełnomocnika powoda – że do wygaśnięcia rzeczzonego prawa doszło ze względu na istniejące zadłużenie z tytułu nieuiszczonych opłat za lokal,

a zatem w przypadku powoda doszło do jego wykreślenia z rejestru członków (uchwała - k. 6), nie zaś do jego wykluczenia, co wymagałoby jednocześnie wskazania skonkretyzowanego, zawinionego i uporczywego zachowania powoda, uniemożliwiającego jego dalsze członkostwo choćby przez pryzmat treści statutu Spółdzielni czy dobrych obyczajów.

Natomiast skoro w dacie podjęcia spornej uchwały po stronie powoda faktycznie istniało stwierdzone tytułami egzekucyjnymi zadłużenie, które umożliwiałoby w trybie art. 11 ust. 1¹ pkt 2 w zw. z art. 11 ust. 1³ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych i art. 24 § 1 i 3 ustawy Prawo spółdzielcze wykreślenie powoda z rejestru członków pozwanej Spółdzielni, to

w niniejszej sprawie brak było podstaw do uchylenia kwestionowanej uchwały, względnie stwierdzenia jej nieważności. Nie ulega wszakże wątpliwości, że powód nie wykonywał obowiązków statutowych, a zarazem ustawowych obciążających lokatorów – członków spółdzielni, bez względu, czy zachowanie to miało charakter zawiniony, czy nie.

Odnosząc się natomiast do konsekwentnie akcentowanej przez powoda okoliczności braku możliwości jego udziału w posiedzeniu Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni, o czym można było wnioskować w związku ze wskazaną przyczyną nieobecności powoda na rozprawie w dniu 17 maja 2011r., w sprawie VIII C 150/11, dotyczącej okresu od 12 maja do 30 lipca 2011r. należy podnieść – podzielać zaprezentowane przez Sąd I instancji ugruntowane stanowisko judykatury i doktryny – że co do zasady zarzuty formalne nie stanowią wprost o nieważności uchwał, a jedynie mogą stanowić podstawę jej uchylenia, jeżeli wadliwość postępowania miała lub mogła mieć wpływ na treść spornej uchwały (wyrok SN z 8 lipca 2004r. IV CK 543/03, wyrok SN z 10 stycznia 2007r. I CSK 335/06 oraz wyrok SA w Poznaniu z dnia 18 stycznia 2006r. I ACa 1152/05). Tymczasem w kontekście realiów niniejszej sprawy powód nie zdołał wykazać, że jego nieobecność na posiedzeniu Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni miała wpływ na treść kwestionowanej uchwały, jak również nie zdołał dowieść, że gdyby był obecny, to zdołałby przeciwdziałać zapadłej uchwale. Istotę

zaskarżonej uchwały stanowi bowiem wykreślenie powoda z rejestru członków Spółdzielni (stwierdzenie wygaśnięcia przysługującego powodowi prawa) w związku z jego poważnymi, co do skali i rodzaju, uchybieniami obowiązków członkowskich, czego powód nawet nie kwestionuje, a dla „usprawiedliwienia” których przywołuje okoliczności, które w świetle obowiązującego prawa nie mogą mieć wpływu na treść decyzji w zakresie przysługującego powodowi prawa. Bowiem nawet trudna sytuacja osobista i materialna powoda, jego umiarkowana niepełnosprawność, czy konieczność korzystania z rozmaitych form wsparcia

z pomocy społecznej nie mogą usprawiedliwiać długotrwałego i permanentnego zalegania powoda z opłatami za zajmowany lokal. Tym bardziej, że przez wzgląd na swoją sytuację

i okres borykania się z przedmiotowymi zaległościami powód mógł i powinien był starać się o zamianę zajmowanego lokalu w ramach zasobów Spółdzielni w celu zmniejszenia kosztów jego utrzymania, czy ostatecznie poszukiwać w celu zamiany odpowiedniego lokalu

o zdecydowanie niższym standardzie także pośród lokali spoza zasobów Spółdzielni.

Dodatkowo należy podkreślić, że przewidziany w art. 24 § 4 powołanej ustawy Prawo spółdzielcze obowiązek wysłuchania zainteresowanego członka spółdzielni przez organ spółdzielni, do którego kompetencji należy podejmowanie uchwał w sprawie wykluczenia albo wykreślenia, nie może być uważany za bezwzględnie wiążący, niezależnie od okoliczności związanych z wysłuchaniem zainteresowanego członka spółdzielni. Przepis ten należy bowiem rozumieć tak, że organ spółdzielni ma obowiązek stworzenia zainteresowanemu członkowi możliwości wypowiedzenia się w sprawie wykreślenia czy wykluczenia (wyrok SA w Katowicach z 8.04.2009r., I ACa 151/09; OSA 2010/4/40-47), jakie powodowi w niniejszej sprawie zapewniono. Zaś niezależnie od oceny przedmiotowej kwestii – jak wyżej wskazano - powód nie zdołał wskazać argumentów, których nie podniósł, a które gdyby mógł był wskazać, istotnie zaważyłyby na treści podjętej uchwały.

Mając powyższe na uwadze, wobec nietrafności formułowanych przez powoda zarzutów obrazy zarówno prawa procesowego, jak i materialnego, stanowiących w istocie jedynie wyraz głośnej polemiki oraz dezaprobaty wobec niekorzystnego – z punktu widzenia jego interesów – rozstrzygnięcia, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną.

W przedmiocie kosztów procesu na podstawie § 2 ust. 1 - 3, § 11 ust. 1 pkt 1 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), Sąd Apelacyjny zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu na rzecz pełnomocnika powoda kwotę 166,05 złotych brutto, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.